U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **O.C.**, zast. Mgr. Petrou Severovou, advokátkou se sídlem 5. května 163, Sokolov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 3. 2021, č. j. 60 Az 39/2020 - 46,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Petře Severové, advokátce se sídlem 5. května 163, Sokolov, **se určuje** částkou ve výši 4114 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 8. 2020, č. j. OAM-372/ZA-ZA11-VL13-2020; tímto rozhodnutím žalovaný stěžovatelčinu žádost o mezinárodní ochranu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Dne 9. 7. 2020 stěžovatelka požádala o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Uvedla, že ze země původu vycestovala kvůli obavám o svůj život a život své rodiny. Do České republiky přicestovala kvůli tomu, že zde žijí její děti i její vnuci. Tvrdila, že jsou v Moldavsku skupiny lidí, které jsou proti tomu, aby Moldavané mluvili rusky jako rodina stěžovatelky. Proto osoby z těchto skupin stěžovatelčině rodině v roce 2019 opakovaně vyhrožovaly, stěžovatelka je však neznala, osobně se s nimi nikdy nesetkala. Výhružkám musela stěžovatelčina rodina čelit též kvůli politické aktivitě její dcery – ta se angažovala proti korupci v Moldavsku a účastnila se *„nějakých mítinků, akcí v Moldavsku a Rusku*“. Stěžovatelka nevěděla, zda byla její dcera oficiální členkou nějaké politické strany, ani k politické aktivitě své dcery neuvedla žádné podrobnější informace.

Výhružky z těchto důvodů eskalovaly tak, že neznámá osoba rozbila stěžovatelčině rodině několikrát okna domu. Kvůli tomu stěžovatelčina rodina opakovaně kontaktovala policii, která na místo přijela a věc řešila. Stěžovatelce není známo, zda byli pachatel či pachatelé nalezeni, neboť krátce poté z Moldavska vycestovala.

[3] Žalovaný konstatoval, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava z výhružek neznámých osob. Stěžovatelka však neprokázala, že v jejím případě nelze považovat Moldavsko za bezpečnou zemi původu, a žalovaný proto vydal výše uvedené rozhodnutí. Stěžovatelka proti tomuto rozhodnutí brojila žalobou u krajského soudu. Namítala, že žalovaný nevyloučil pobyt stěžovatelky v Podněstří, což je území Moldavska, které Česká republika za bezpečnou zemi původu nepovažuje. Za všeobecně známou skutečnost označila, že asi pětina Moldavanů usiluje o připojení Moldavska k Rumunsku a že tyto osoby mají vyhrocené vztahy s ostatními názorovými skupinami, přičemž dcera stěžovatelky se do politických aktivit sama zapojila, v důsledku čehož se stěžovatelka a její rodina stala terčem útoků. V daném případě tedy byly dány důvody k udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[4] V napadeném rozsudku krajský soud konstatoval, že v případě, že žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země původu, nezkoumají se důvody pro udělení azylu a doplňkové ochrany, ale pouze se posuzuje, zda daná země splňuje podmínky definice bezpečné země původu a zda ji lze považovat za bezpečnou i ve vztahu ke konkrétnímu žadateli. Stěžovatelka sama uvedla, že místem jejího posledního pobytu v zemi původu je město D., které se nachází v severním Moldavsku, tedy mimo Podněstří. Stěžovatelka tedy pochází z bezpečné země původu. Bylo na stěžovatelce, aby prokázala, že v jejím případě domněnka bezpečné země původu neplatí, tak se ovšem nestalo. Vyhrožování ze strany třetích osob sice mohlo být důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, ale jestliže stěžovatelka svou obavu z vážné újmy vztahovala pouze k rozporování presumpce Moldavska coby bezpečné země původu, byla povinna své tvrzení prokázat, což neučinila. Krajský soud tedy podanou žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud měl nesprávně vyhodnotit obavy stěžovatelky a její rodiny z návratu do země původu, kde panují obecně známé nevyhovující politické podmínky. Stěžovatelka a členové její rodiny (v jiných správních řízeních) shodně vypověděli o útlaku souvisejícím s politickou aktivitou stěžovatelčiny dcery, není zřejmé, jak jinak mohli svá tvrzení prokázat. Dále zopakovala svou žalobní argumentaci ohledně vyhrocené situace v Moldavsku týkající se jednotlivých názorových skupin obyvatelstva.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se stěžovatelkou tvrzené skutečnosti nespadaly pod žádný důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je

kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatelky.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí otázku, zda lze Moldavsko považovat za bezpečnou zemi původu. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatelky zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí: „*Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*“

[12] Podle § 2 bod 15 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považuje Česká republika Moldavsko za bezpečnou zemi původu s výjimkou Podněstří; v řízení o žalobě bylo postaveno najisto, že stěžovatelka z Podněstří nepochází, a proti tomuto závěru stěžovatelka ani nebrojila.

[13] Jak připomněl i krajský soud, oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu*

zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodností žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...) [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2]. *Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.*" Judikatura Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu konstantní; například v usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32, soud vyslovil, že „*pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli* (...). *Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.*"

[14] V posuzovaném případě stěžovatelka tvrdila, že její rodině vyhrožovaly neznámé osoby kvůli tomu, že mluví rusky, resp. kvůli blíže nepopsaným politickým aktivitám její dcery. Stěžovatelka však sama uvádí, že se policie ohlášenými případy útoků (rozbití oken) zabývala, přičemž výsledek šetření není stěžovatelce znám proto, že ze země odcestovala. Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že myslitelnou formou ochrany je v takovém případě doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu. Tu lze žadateli o mezinárodní ochranu udělit, hrozí-li mu skutečné nebezpečí vážné újmy (např. mučení či ponižující zacházení – v podrobnostech srov. § 14a odst. 2 zákona o azylu) za současné nemožnosti či neochoty efektivní ochrany ze strany státních orgánů země původu. Přitom v případě bezpečných zemí původu platí presumpce dostupnosti vnitřní ochrany, neboť možnost využití vnitrostátních prostředků ochrany je jednou z podmínek nezbytnou pro zařazení státu na seznam bezpečných zemí původu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006 - 149). V posuzovaném případě stěžovatelka nejen, že tuto presumpci nerozporovala, ale dokonce její správnost sama potvrzovala vlastním tvrzením, že moldavská policie její případ řešila; přitom z ničeho nevyplývá, že by moldavská policie nebyla schopna stěžovatelku před vznikem vážné újmy chránit. Ani nezpochybněné tvrzení stěžovatelky tedy zcela evidentně nemohlo postačovat k závěru, že v jejím případě Moldavsko není bezpečnou zemí původu.

[15] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[17] Stěžovatelce byla usnesením krajského soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 60 Az 39/2020 - 19, ustanovena zástupkyní Mgr. Petra Severová, advokátka se sídlem 5. května 163, Sokolov. V takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Pro určení výše nákladů spojených s tímto zastoupením se použije podle § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Ustanovená zástupkyně učinila v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby, a to podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za tento úkon náleží zástupkyni odměna, a to ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], zvýšená o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovené zástupkyni tak náleží odměna a náhrada hotových výdajů navýšená o DPH v částce 4114 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 24. února 2022

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu